

Asten.

Volgens den ^{ouden} Heer Bluijssen, lid van den raad te Asten, loopt de burgemeester te veel aan den leiband van een wethouder; die wethouder zorgt, dat de kroegen laat openblijven enz.

Den negenden sbeij 1896 bezocht ik de gemeente Asten; om de streek, waar de betrokken tram door loopt, te zien, ver-
sloek ik des ochtends om 6 uur van den Bosch en kwam ik te 9.40 te Helmond aan. Ik vond daar mijn rijtuig, waarmede ik naar Asten reed. — Omstreeks kwartier voor elf arriveerde ik aan het gemeentehuis, alwaar ik werd ontfangen, door Burg. en Weth. — We bespra-
ken de belangen van Asten, vooral de uitgebreide veenderij. — Om kwartier na elf gaf ik audiëntie; be-
halve de geestelijkheid verscheen daar nagenoeg nie-
mand! De geestelijkheid toonde zich zeer ingenomen met het besluit van den gemeenteraad, bij hetwelk een subsidie van f 65.000 verleend wordt aan het R. C. Kerk-
bestuur, bestemd voor den bouw eener nieuwe Katholieke kerk. —

Na afloop der audiëntie ging ik met het Dagelijksch bestuur eene nieuw gebouwde openbare school zien (een monument van bouw en inrichting), waarna ik afscheid nam van de wethouders, en met den burge-
meester (Frencken) naar diens woning ging, waar ik even een broodje gebruikte. — Mijn rijtuig kwam bij Frencken voor; ik reed eerst even naar den Heer Bluijssen (buitengewoon lid van Gedeep. Staten), die mij geschreven had, dat hij in geen vijf maanden buitenshuis was geweest, en dat hij daarom niet op mijne audiëntie kon komen; de champagne werd daar te mijner eer ontkurkt; ik heb er echter niet van gedronken. —

De harmonie van Asten wachtte mij bij mijne komst op aan het gemeentehuis; later kwam diezelfde har-
monie voor het huis van den burgemeester nog eenige was ten beste, geven. —

Van Bluijssen reed ik alleen (d. i. zonder burgemees-
ter) langs de Zuid-Willensvaart naar sleuis XIII, om
daar

Aspen.

daar de groote veenderij van Griendtsveen te zien. -

De Heeren van der Giint, woonachtig te Rotterdam, waren opzettelijk overgekomen, om, als directeuren van de Staatschappij Griendtsveen, mij alles goed te laten zien.

De Staatschappij Griendtsveen heeft een open kanaal gegraven, aanvangende even onder sluus XIII in de K. Willemvaart, en loopende tot aan hare turfstrooisel-fabriek aan het begin der veenderij; dat kanaal, dat eene lengte heeft van \pm 2200 Meter, moet later voor de gemeente Asten de gelegenheid geven, om het zwart veen te exploiteeren. -

De oppervlakte, geschikt om te verveen, is \pm 630 H. A. groot; de gemeente is begonnen met de bovenste laag te branden en in de asch boekweit te zaaien. Zulks heeft aan de gemeente verbaarnde baten opgeleverd; toen het veen niet meer geschikt was om te branden, en diensengevolge ongeschikt voor de cultuur van boekweit, heeft de gemeente 550 H. A. verhuurd aan de Staatschappij Griendtsveen voor f 425.000, om daaruit het grauwveen te steken en er turfstrooisel van te bereiden. - Als die Staatschappij het grauwveen er heeft afgehaald, ligt het zogenaamd zwart veen aan de beurt van exploitatie; het zwart veen moet voor de gemeente later minstens evenveel opbrengen als het grauwveen; van het zwart veen moet later lange tijd gemaakt worden voor de steenfabrieken enz. - Is na verloop van jaren ook het zwart veen uitgestoken, dan blijft de ondergrond over, die dan of voor bouwgrond geschikt moet worden gemaakt, of wel tot bosch moet worden aangelegd, of wel tot heide moet terugkeeren. - Het bezit van ^{veen} ~~water~~ is dus voor de gemeente van onberekenbaar voordeel. Het gemeentebestuur heeft de Staatschappij Griendtsveen zich bij contract doen verbinden, om geen woningen, zelfs geen keten te bouwen; dat is bedongen, op dat er geen overmatige aanwas van arbeiders zou plaats hebben, welke zouden blijven zitten, als de ontgraving was afgelopen. - Opzichters enz. worden nu

Aspen.

door de Staatschappij ~~xxx~~ in ^{Nederweert} ~~Sonneveld~~ onderdak gebracht; de Staatschappij bouwde een school, en bekostigt den onderwijzer ten behoeve der kinderen van hare geïm. ^{plaatse van de Middelwillemsvaart onder de gemeente Sonneveld.} ploegcellen; de onderwijzer woont (in 1900) in de woning van den directeur.

Omtrent de exploitatie valt weinig te zeggen; het veen wordt gestoken en te drogen gezet; wat voor 15 Juni gestoken wordt, kan in hetzelfde jaar nog tot turf verwerkt worden. - De droge veentukken worden per ijzeren schuiten naar de fabriek vervoerd, daar tot strooisel gemalen en vervolgens tot balen van \pm 150 K. G. zwaarte geperst. - Het geheele terrein is electrisch verlicht. - 1% van het turfstrooisel blijft in ons land; 75% gaat naar Engeland en Amerika. - De concurrentie is zoo groot, dat de Staatschappij kosteloos haar strooisel levert aan de trammaatschappij te Brussel, onder voorwaarde dat zij de mest later krijgt. -

Niettegenstaande ik hen had laten weten, dat ik niets zou gebruiken, hadden de Heeren van der Giint een diner voor mij laten bereiden; ik dankte hen echter voor hunne uitnoodiging, om bij hen aan te zitten, omdat ik naar den bosch terug moest. De kamer, waar ik ontrangen werd, was keurig met planten en bloemen versierd.

Blijkens het deswege aan mij uitgebracht verslag liet de administratie van den ontvanger te wenschen over; het was blijkbaar niet de ontvanger, maar B. en W. die bij hem alles in orde hielden en controleerden.

Den 11^{den} Mei 1900 bezocht ik weder deze gemeente, na in Helmond ontbeken te hebben in het hotel Krüster-Nadema. Hier kwam ik omstreeks 12 uur te Asten; ik bleef er tot half drie, en reed toen over Sonneveld naar Zleere, van daar 's avonds over Ijzeldrap naar Lindhorren, alwaar ik in het hotel de la Poste (Madame Schellens) een diner bestelde; ik kwam des avonds om half elf te 's Bosch terug.

Op het Raadhuis te Asten vond ik den bevoegden bevoegdemeester Frencken (83 jr oud) met zijne beide wethouders Ijzeldrap en van Helmond. Ik verstaam van hen,

Soten.

dat de 11de L'prieutsveen op het moment onder stek niet werkte, fabriek enz. was overgebracht naar de kimburgsche gemeente Severum; de 11de exploiteert daar een veenderij, deze mag niet langer geëxploiteerd worden dan tot 1905; van daar, dat v. d. L'pink zorgh. v. 1905 in Severum het veen verwerkt te hebben, in den heeft hij tijd tot 1909.

Op mijn auditie verscheen slechts een persoon, Bakens; hij kwam een vergoeding vragen om houtdeuren te schieten op de nesten; volgens B. en W. deden de houtdeuren enorm veel kwaad; 's winters kon men er niet bij komen; 's zomers moest men ze schieten.

B. en W. deelden mij mede, dat Amsterdamsche Sleeren in onderhandeling waren om concessie te verkrijgen tot het aanleggen van een tram van Slemond (over den zandweg) naar Vlierden; van daar naar Soten; naar Sleijf enz. tot Roermond; in den laatste tijd hadden ze er niet veel meer van gehoord. Bedachte Sleeren hadden eenige vergaderingen gehad met gemeentelidten uit diverse gemeentelidten onder voorzitterschap van Mr. Berenbraeck, den president van de Reelbank te Roermond.

De toestand van de armen was gunstig, door dat de gemeente nog al laat werkte, en de fabrieken van Bleyssfen druk werk gaven. Na het overlijden van den ouder heer Bleyssfen is diens vermogen wel verdeeld tussen zijn drie zoons, en zijn dochter (getrouwd met Obberhof, den burgemeester van L'prieutsveen), maar de zaken worden door de drie zoons opnamelijke voortgezet; een der zoons, getrouwd met jefrouw van der Kleef (zuster van Vincent v. d. H. uit L'prieutsveen) staat aan het hoofd van de manufacturen fabriek; de tweede dirigeert de macoperine zaal; de derde, het talentid Willem Bleyssfen, is altijd op reis, an de meer dan 100 winkels, zowel in het binnen- als in het buitenland na te gaan. Zij overdragen goed met den pastoor; van daar, dat het mindere volk in Soten sterk onder den deim zit.

De oude Bleyssfen was een vijand van notaris Kovers; van daar, dat hij Kovers op alle mogelijke wijzen tegenwerkte, en notaris Kloekers uit Soten bevoordeelde.

Soten.

De zoons van Bleyssfen bemoeien zich niet met den notaris, van daar, dat diens praktijk nu sterk vooruitgaat, terwijl notaris Kloekers in Soten nu bijna niets meer te doen heeft, niettegenstaande burgemeester Frenchen zijn oom is. —

Thelieps met B. en W. de gemeente eens rond, en gingen met hem de nieuwe Roomsche kerk zien, waaraan de gemeente f 65.000 subsidie gaf.

Burgemeester Frenchen is een kruis oud heer; daerop vóór de Soten kwam, had hij in de „peel de Kleuwe“ nog een verpachting gehouden van Istevoisel enz. tot een bedrag van f 1000; hij was, naar hij verhelde, van 'soelends tot 's middaags 2 1/2 op de heid geweest, had nalle vaders gekregen enz., maar wist er niets van. — Hij had een botij (koffie met brood) te zijnen huise voor mij gereed staan, ik maakte daarvan geen gebruik; alleen stak ik bij hem een sigaar op. —

Frenchen heeft slechts een zoon, een jongen van 26 jr., die te Amsterdam studeert in de rechten; zijn gezandheid schijnt slecht te zijn; studeren schijnt ook niet veel te geven. —

In Soten woont nog een 27 jarige zuster van den burgemeester, weduwe Bleyssfen, weduwe van een broer van den ouders Bleyssfen, die ik als buitengewoon lid van G. S. gehad heb; die oude dame heeft geen kinderen. —

De administratie van den ontvanger gaf geen aandacht tot bedenkingen; die van den secretaris was in goedem toestand; de klapper op het bevolkingregister was niet bijgewerkt, ten gevolge van de volstelling; de wille vollen in de daken van den bur., gelijken stand waren niet aangestrukt.

Van uit Slemond bezocht ik den 25 Juni 1904 deze gemeente. De oude burgemeester Frenchen heeft ernstig ontslag gevraagd met ingang van herquatus aansch.; hij moest darabte oler, gaan omdat hij uit een hevige influenza een droefheid heeft overgehouden, zo erg, dat hij haast niet meer te herapen is. Heradsvergaderingen kan hij niet meer leiden, door dat hij de debatten niet meer kan volgen. Naar mij bleek, is zijn ophouden ook veel minder, ten weet hij zich keer veel niet.

Steen.

of maar half te herinneren.

De wethouder Eysbouts deed meestal het woord, en verklaarde herhaaldelijk den burgemeester, wanneer deze zich blijkbaar veropjste.

Ik verleende audientie aan Frans van hieshout; deze was van 1881-1901 ambtenaar der secretarie; hij werd toen half-blind.

De raad benoemde hem toen tot oesterentebode op $\text{f} 225$ salaris. v. hieshout kwam steen vragen. Hij des nieuwen burgemeester om meer loon en meer werk; hij heeft 4 kinderen, en kan met zijn gezin van $\text{f} 225$ onmogelijk rond komen.

De fornuiteur J. H. S. ^{v. d. Zelf} ~~verkl~~de mij, dat zijn broeder (die gehuwd was met juffr. Kraymaakers) voor 3 jr overleden is; deze was het hoofd van de bomweverij; die zaak kan toen niet meer worden aangehouden. — Hij kwam in de eerste plaats vragen om een vreemde burgemeester; in de gemeente was er niemand geschikt; — vervolgens vroeg hij

steen op een besluit van den raad, om een subsidie te geven van $\text{f} 900$ aan het burgerlijk armbestuur; dit bestuur steunde Vincentius, en Vincentius bracht dat te kort. De Vincentius collecte bracht ~~nu~~ vroeger $\text{f} 2.000$ op, en thans slechts $\text{f} 1500$. Zou Vincentius te niet gaan, en de armen ^{alleen} zorg door het armbestuur moeten worden uitgesproken, dan zou een collecte ^{door dat bestuur} 200 goed als niets opbrengen; men zou alles aan de gemeente overlaten.

Notaris Slaeken, de opvolger van notaris Krovers, kwam zijn opwachting maken; hij was zeer breed; in 1903 morde hij 370 akten.

Verdonschot wil afleser worden van publicaties; nu doet de veldwachter zulks, terwijl het dezen bij zijne instructie verboden is. Ik wees Verdonschot de deur. —

De bevolking van Steen ging achteruit, door dat enkele grote gezinnen maar slecht konden bestaan. —

De oesterelijkheid + Blijpsen houden de menschen onder den duim; er komt geen 3% gedevangen hennelijken voor, 2% onrechte geboorten. Drankenschaps komt veel voor, ook wechlen, waarbij dan het mes getrokken wordt. —

Bij de laatste raadsverkiezing trachtte dr. Panhuysen de afgedrukte raadsliden (ander wie de burgemeester) te doen

Steen.

vallen, de Sleeren werden allen teruggevoerd. — De quaestie met den ontvanger Eysbouts was daarvan de oorzaak; Panhuysen trok openlijk partij tegen den ontvanger (den broeder van den wethouder); in de birde. — Toen kwam er ruzie met B. en W. over het bedrag van de huur, door Panhuysen van zijne woning aan de gemeente verschuldigd. — Bij de openlijke breuk trof B. en W. en Panhuysen trok het publiek partij tegen den doctor, omdat deze zulke hoge rekeningen schreef. Sleinde was, dat Panhuysen aan den dijk medel gezet, en werd vervangen door Dr. Sloying uit Bommel. — Panhuysen verliet de gemeente en vestigde zich te Kerkerade.

Steen heeft een inschrijving van $\text{f} 561.600$ op het $2\frac{1}{2}\%$ grootboek N. W. S.; het berik bovendien ^{van} $\text{f} 50000$ $3\frac{1}{2}\%$ schuldbrieven ten laste van Noordbrabant. Deze laatste werden door gemeenteontvanger bewaard. Ik heb daarop aanmerking gemaakt, en gerdien alles te deponeeren bij de Nederlandsche Bank.

Volgens B. en W. zou er ^{bij} de 3747 H. A. eigendommen goed grond zijn, geschikt tot boschcultuur; ik heb de Sleeren aangeraden, om zulks door de Sleide te laten onderzoeken.

B. en W. sterke aangeraden, om het onderhoud der wa. bevestigingen ten laste der gemeente te nemen. B. en W. zouden dat alleen maar willen doen, wanneer de aangelanders de kosten betalen; ik heb ~~aan~~ W. betoogd, dat zij dien lasten eisch moesten laten vallen.

Verolijh verklode mij later, dat de veldwachter eigenlijk slechte werker der secretarie doet! Blijkens was ik ter audientie vernam, is hij ook afleser lra. De nieuwe burgemeester zal heel wat op te ruimen vinden!

Overtreding van de leerplichtwet kwam zeer veelvuldig voor; na eitelijke verbalen, gevolgd door veroordeeling, op dat het nu wat beter. — Zelfherhalingsonderwijs wordt wel gegeven, maar valt niet erg in den smaak. —

Behalve de industrie van Blijpsen, die aan ± 150 menschen werk geeft, zijn er geen fabrieken in Steen. Blijpsen betaalt zijn menschen per uur; de geest van de bevolking is goed. — Spinnende wordt niet geleid, behalve soms door de kleine Kenterboertjes (met 2 à 3 kactjes), die te vroegerig zijn om te vragen en het dikwijls hand te verantwoorden hebben. —

Soten.

Den 2 April 1904 kwam ik weer in Soten; per trein naar Edelemond en van daar per tram naar Soten; ik bezocht later nog Someren, waar ik naar Edelemond terug reed.

Ik verleende audientie aan Jan Bluyssen, die hoopde later burgemeester of ministers secretaris te worden; hij was op het gymnasium te 's Bosch en zakte in 1905 voor het eindexamen. — Straus werkte hij als volontair op de secretarie van Glesden.

Een zekere Wouters kwam zich beklagen, dat hem geene machtiging tot het schieten van schadelijke gedierde uitgereikt was.

Bij raadsverkiezingen wordt er bijna altijd gestemd; byzondere drukte is er op zondin stonday in de gemeente niet, ook niet in de herbergen; met drank wordt er niet gekerfeld.

De tram Edelemond-Soten doet geen nadeel aan de Ashensche kunn, kartsiers; van uit Soten bezochten Straus heel wat reizigers. de omringende dorpen, die stuk vroeger deden ~~ook~~ ^{met een rijtuig} met Edelemond.

Hoevel B. en W. bewerden, dat de secretaris Straus beter zijn best deed dan vroeger, hoort ik later van Verdijck, dat het werk der secretaris weinig verbeterd was.

Aan het Vraadhuus waren enkele goede verbeteringen aangebracht; de raadkamer is vergroot en niets in orde gemakelijk; die kamer ziet er thans zeer behoorlijk uit, en wordt door burgemeester devens gebruikt als kamer voor zich zelf, en als vergaderkamer voor B. en W. — Onder de raadkamer werd een verbetert ingericht als archiefkamer; ook dat verbrek, dat bijna gereed is, behoeft zeer spoed te worden.

Oppositie tegen het gemeentebestuur wordt voortdurend gevoerd door Berkevens, eerst als hertke den kantore van notaris Kovers; na bliens overlijden vestigde hij zich als zaakwaarnemer. Omdat hij als raadmanij niets te doen heeft, zonder van drukken verstand te hebben, een drukkenij; devens verloor hij veel geld; hij nam den als associé een jongen Verkifant uit Kovenstein; — nu is zijn zaak een maatschappij op aandelen.

Het laatste beschikbare graven (100 H. A.) benevens het laatste beschikbare zwartveen (200 H. A.) voor een pr. je aan v. d. Griendth. verhuurd, die daarvoor jaarlijks f 4000 betaalt. Dat geld wordt besteed voor ontginning; de lidell ¹⁸⁹⁷ maakte een plan tot ontginning van een complex van 450 H. A., die gedeeltelijk natuurneid, gedeeltelijk bebouwd en verder besch moeten worden. De lidell ¹⁸⁹⁷ is thans met zes assen aan het plagen.

Een van de firmanten Bluyssen, Jan Bluyssen v. d. Hoevel, maakt

Soten.

misbruik van drank, en is soms 14 dagen achter elkaar aan de zal in de gemeenste kleinste knegjes; hij geeft een uiterst slecht voorbeeld, en zal, naar B. en W. vreesen, de oorzaak worden, dat op den duur de gehele zaak der familie Bluyssen opzichven wordt. —

Men is zeer tevreden, dat het onbetrouwelijkheid der waterleidingen aan de gemeente kwam; men is thans bezig om, met behulp der lidell ¹⁸⁹⁷ de hoofdwatervleidingen in orde te maken.

Er is al weer een nieuwe dokter; de vorige, Flaying, leed aan bloed vergifliging en moest daarom zijn uitgeroepen praktijk er aan geven.

De burgemeester, Switkar, maakte mij een zeer goed inderk; de welhouder, met wie hij heel aardig insprings, verweeten hem, dat hij nooit, na een vergadering van B. en W., met hen in een herberg een borrel wilde gvan drinken! hij kwam nooit in een herberg!

Den 9 Mei 1911 bezocht ik van uit Eindhoven de gemeenten Soten, Someren en Edelemond. Aan het station te Deerne vond ik mijn rijtuig, waarmede ik de tournee maakte.

Nu het ontslag van secretaris Straus door de Kammerin gehandhaafd werd, is er nog steeds geen secretaris. B. en W. draegen als raadmanij voor 1° den burgemeester 2° een zoon van den secretaris van Hoken. De Raad weigerde reeds tweemaal om een benoeming te doen; men wil den burgemeester niet, omdat men niet alle macht in handen van ien persoon wil leggen. De Raadleden informeren zelfstandig naar de sollicitanten. Vermoedelijk zal de benoeming geschieden buiten de aanbeveling om. Aanvoerder van de oppositie tegen B. en W. is het Raadslid Berkevens. —

Er wordt plannen tot den bouw van een nieuw Raadhuus; men heeft een bouwplaats gekocht aan de Markt, schieds tegenover het tegenwoordige Raadhuus. Naast het Raadhuus zal een woning gebouwd worden voor den burgemeester; deze zal f 400 leuen betalen. Ik was aan B. en W. enkele kapitale fouten in het bouwplan aan.

Er verbroeken nog al enkele huishoudens naar Philips te Eindhoven; daardoor ontstond geen woningraad, vullerjestaande en haast geen nieuwe woningen gebouwd werden.

De veensplaitatie is leest afgelopen; graven is er niet meer; zwart veen nog ± 250 H. A. Straus geëxploitend door v. d. Griend; deze betaalt daarvoor tot 1925 per jaar f 4000. —

Asten.

den heeft 31 hl. A. aangelegd tot dennembosch, en 46 hl. A. tot weiland; van dit laatste is 13 hl. A. niet veel waard; de rest is goed. —

Noeg ± 425 hl. A. kunnen ontginnin worden, waarvan 5 hl. A. tot weiland, 220 hl. A. tot bouwland en de rest tot dennembosch. Vroeger was men bij de Heide locaalschaprij; thans werkt men in eigen beheer, terwijl men de hulp heeft ingeroepen van het Stadsbeschikver, maar tot nu toe voor die hulp nog niet aan de hand kwam. —

Het onderhoud der waterleidingen kost veel geld; per jaar f 1200 tot f 1500; ze zijn goed in orde.

Van de familie Vlkuyffers waart niemand meer in Asten; hunne fabriek is in handen van Engelschen, en werkt thans met 30 man, men fabriceert margarine.

De finantien van de gemeente zijn zorgvuldig; men gaf voor den bouw van de kerk f 65.000 en voor de tram f 80.000; groote uitgaven zijn nog te doen voor een raadhuis f 25000, en voor een barak voor besmettelijke zieken.

Als men zinnig werkt, hoopt men het te kunnen blijven stellen zonder plaatselijke belastingen. —

Ik heb er aammerking op gemaakt, dat gemeente ontvanger de effecten van de gemeente bewaart; men heeft m. i. niet het recht, hem daarvan de verantwoording te laten dragen. —

Den 5 Juni 1916 bezocht ik per auto van uit Helmond de gemeenten Asten en Helmond. Door een vergissing van Verrijke kwamen wij met een verkeerdem trein uit den Bosch, zwaarsvoor wij een uur te laat in Asten arriveerden.

De burgemeester maakte mij een heurigen indruk; er gaat van hem niet de minste kracht uit; hij waait met alle winden mee; en hij vaert zelf niet veel uit. —

Voor den bouw van een heeren Raadhuis werd een mooi terrein gekocht; nu deugt doch terrein weer niet, en is de beste plaats daar, waar het oude Raadhuis staat. —

Voor een barak voor besmettelijke zieken zal nu weer bestemd worden het gebouwtje, waar nu acibyleen gas gemaakt wordt; maar dat kan eerst beider gebruik gesteld, wanneer Asten electrisch licht heeft. — Alles wordt uitgesteld, en er gebeurt niets. —

Het register van exploitatie van gemeentelijke bezit.

~~Zie verder achter in dit~~

Register.

Asten.

tingen was sinds 1910 niet bijgemerkt. De burgemeester den formel standje gemaakt en hem gezegd, dat ik zijne behorthomingen zou wateren. —

Gravenweem heeft Asten niet meer; behalve wat v. d. Opende exploiteert heeft Asten nog 150 hl. A. zwartveen, benevens overal nog kleinere stukken en brokken, voldoende voor de behoeftes der bevolking voor zeker nog vijf jaar.

Aangelegd werd 45 hl. A. weiland; verder heeft men niet gedaan, want dan kan men het niet krijgen. — Er is 210 hl. A. dennembosch, waarvan 60 hl. A. van twintig jaar, 20 hl. A. van tien jr, en de rest jonge bosschen, aangelegd door Stadsbeschikver. Jaarlijks wordt nog ± 40 hl. A. tot bosch ontginnin, doorloopig heeft men daarvan nog nog 200 hl. A. beschikbaar. — Van de uitgestelste bezittingen, van welke vele terreinen zeer geschikt zijn voor ontginnin, zou men gaarne eenige concessies verkopen.

Er is in Asten groot gebrek aan arbeiders woningen, men wil een vereniging oprichten, om met finantiele hulp van het Rijk behalve bouw van een voldoende aantal woningen te komen.

Den 6^{den} Augustus 1920 kwam ik weer in Asten. De raadsverkiezingen brachten daar in het gemeentelijk bestuur groote veranderingen: zes raadsheden werden vervangen. Ik vond daar andere verkhanders dan in 1916 een anderen secretaris en een anderen ontvanger. Op de secretarie zitten een secretaris, een hoofd ambtenaar, een schrijver en een volkair! Die menschen hebben natuurlijk niet geen voldoende werk; zoo worden liciaards gekruet! De administratie ter secretarie liet veel te wenschen over; het doozenselsel was geheel versten en maer door een ander vervangen worden; gelukkig waterde de raad daarvoor het noodige bedrag.

Ter voorziening in den woningnood werden 32 woningen gebouwd; men is thans bij. Sande gemeente kost dat jaarlijks f 1400. — De verkhander van der Baak — open crogeschikte

Asten.

baer - is Voorzitter van de Beel Commissie. - Asten
laet thans door het Staats boschbeheer 290 hl. A. beboschen,
de helft ongeveer zal gereed zijn. - Verder is het tegen
woordig systeem van ontginnen de gronden voor 45 ja.
ren in erfpacht te geven: de Beel Commissie baseert de
opnamen; van de waarde betaalt de erfpachter 4 1/2 %;
beuendien schiet de gemeente f 50 per hl. A. eveneens tegen
4 1/2 % voor, om den pachter in staat te stellen het land te
bewerken en daarvan de eerste vruchten te plukken. -

De gemeente dokter had f 1000 en vrij wonen; hij verhuist
naar Lindhaven. - Asten kan geen opvolger vinden; toen
kwam de oude dokter terug op f 3500 + vrij wonen +
f 1000 verhuiskosten.

Men klaagt er over de tram Helmond - Asten; de ver-
voerkosten zijn te hoog; een wagon steenkool kost aan vracht
van Helmen naar Helmond f 45 - en van Helmond naar
Asten f 25. Was het maar een locaalspoor, dan had men
niet dat kostbare overladen in Helmond.

Ik heb getracht bemiddelend op te treden in het con-
flict tusschen den gemeenteraad en Prof. van Swaay, over
het aansluiten van Asten aan het provinciale net; van Sw.
was gekomen om met de Heeren te overleggen ten einde
tot eene nadere overeenkomst te komen; de Heeren gaven
hem te verstaan, dat hij met cijfers opstelde en hen wilde
bedriegen, waarop v. Sw. boos werd, zijn papieren bij el-
kaar pakte en verbrak. W. en W. bemerkten, dat het niet
verkeerd bedoeld was, en haalden nog in dien zin aan
v. Sw. den eigen avond geschreven. Stephens heeft Mr Laeff
de zaken in handen en zal moeten brengen eene ferme-
le te vinden om een convenant te kunnen maken. -

Den 9^{den} Augustus 1924 kwam ik weer in Asten.

De heraanlegging in den woningwoud gebouwd 3² woningen
zijn zeer in trek. De prijs wordt deurend beuand; de huuren
loopen van f 3 tot f 4.25. De exploitatie kost aan Asten jaar-
lijks ± f 1350. - Op het moment merkt het partien-
lier initiatief voldoende; tot nu toe werden er in 1924
drie verfirmingen voor woningbouw afgegeven.

Asten

Bij de laatste Raadsverkiezing werd Welthouder Eysbouts afgestemd
toch zijn er geen partijchapten. Maar tusschen de leden van
de familie Eysbouts en de aanden geparenteerde familie Sengers
bestaat hevige ruzie, die ook bij de Raadsverkiezing tot reiting
kwam. - In den Raad zitten 6 landbouwers, 4 burgers
en een arbeider. Zij waren goed over de gemeente verbeeld,
behalve dat het gebreuk „Dijk“ niet meer in den Raad verbeeg
woordigd is.

De inwoners hebben zich langzamerhand aan belasting be-
halen moeten gewennen; thans worden geheven 100 opcenten
op de vermoogensbelasting, 75 op de Rijks inkomsten belasting,
25 personeel, 40 opgebouwd en 20 ongebouwd.

Het elektriciteits bedrijf gaat goed; maakte in 1923 eene winst
van f 5000. - Behalve de korn zijn kornel en bleesden aangeba-
ken. Terwijl in 1924 de aansluiting van Laarbroek tot stand
kwam. Er zijn 425 aansluitingen, waaronder 40 motoren.
Sicht 50 cent; kracht 25 cent.

Vrij brand had men meestal gebrek aan water; de firma
Deibel uit Deeuwarden zal voor f 960 een nokkenput slaan in
de korn; hij garandeert dat de put niet zal versanden;
slaat de put af, dan zal men successievelijk op de diverse
gebreken eveneens nokkenputten slaan.

Het gemeentelijk archief werd door Mr Verdampgein
inventariseerd; inventaris werd bijgevoerd door Mr Smit.

Van het gemeentelijk bezit ± 3100 hl. A. toonde men mij
eene mooie kaart. Van een gedeelte wat gemeente deed
betreffende ontginning van gronden schakelde de beuogemeester
eene goede geteekende beschrijving. Ik heb er sterk op
aangedrongen, dat die beschrijving zo volledig moge-
lijk zal gemaakt worden.

De zwaartveen exploitatie van v. d. ^{van 250 hl. A. zwaartveen} Lriena werd door
deren met f 142.000 in eens afbetaald; hij mag tot 1929
teuf blijven steken.

Asten zal nog ± 100 hl. A. zwaartveen hebben; exploiteert
die zelf; de turf is duur; in 1923 voor f 168.46. turfverkaat
Staatsboschbedrijf beboscht volgens contract 290 hl. A.;
het werk is bijna gereed.

Gemeente verpakt veel heide op langen termijn;
± 450 hl. A.; waarde wordt geschat door Beel Commissie; van de
geschatte waarde wordt 4 1/2 % betaald; gemeente geeft beuendien

denverlangd $\text{f} 100$ tot $\text{f} 150$ voorschot per h. t. tegen $4\frac{1}{2}\%$, om de kosten van het in cultuur brengen mogelijk te maken

Asten

18 h. t. weiland verpacht voor 6 jr

300 h. t. den uienbosch

± 2000 h. t. inculte; te goed voor den uienbosch; brengen aan schooisel $\text{f} 5.00$ per jaar op!

geen groot waterbeswaar, maar vlieden moet aan zijn kant beter wegen.

Gemeente is gedeeltelijk geridderd.

De warenkeuringdienst acht men zeer nuttig.

Op het moment geen werkloosheid; 19 27/23 hadt men er 25;

19 27/24 nog 15

Op de boerenbank is $\text{f} 325.000$ ingeleend, waarvan $\text{f} 170.000$ weer in de gemeente geplaatst.

De diverse industrieën werken druk, vooral de nieuwe schooisenfabriek van D. C. van Kleefen. Alleen de Astensche ijzerijzerij klaagt over slechte in zaken.

Door den val van de Vlaamsbank werden ook hier beduidende verliezen geleden; het juiste bedrag wist men niet te noemen.

De onderlinge Astensche brandverzekering ^{h. t.} heeft eene reserve van 30 mille.

Asten